

Dossier: Joves Futur+

Projecte de formació, acompanyament i igualtat d'oportunitats per a persones joves extutelades

Antecedents i justificació del projecte

Com és sabut, la inestabilitat laboral i els costos de l'habitatge fan que sigui molt difícil per a qualsevol persona jove aconseguir una autonomia plena (Becker, Bentolila, Fernandes i Ichino, 2010). Això es reflecteix en que els 84,5% dels joves menors de 30 anys a Catalunya encara viuen amb els progenitors (Observatori Català de la Joventut, 2021). Encara més difícil ho tenen les persones joves extutelades, que han d'emancipar-se (sortir del sistema de protecció de menors) als 18 anys sense comptar amb l'acompanyament familiar. Des de la Federació d'entitats amb projectes i pisos assistits (FEPA) es defineix com *emancipació de joves tutelats*, la transició d'una situació de protecció a una situació d'autonomia, el moment en el que entren en joc el desplegament de les diferents competències assolides i es posen de manifest les dificultats i les mancances personals. En aquesta etapa, **les mesures de suport als joves a partir dels 18 anys són clau** per tal que puguin passar d'una situació de protecció a una situació de plena autonomia.

A Catalunya, es calcula, segons xifres de febrer de 2020¹, que l'ASJTET (Àrea de Suport al Jove Tutelat i Extutelat de la Generalitat de Catalunya), acompanya a unes 2.951 persones joves. Les dades indiquen que un 73,1% dels casos atesos per la ASJTET-DGAIA són homes joves, un 42,4% de 18 anys, i en un 65,9% concentrats en la província de Barcelona. Pel què fa a l'acció de l'Administració pública vers aquest col·lectiu, en el seu exercici de corresponsabilitat (corporate parenting role), té una llarga trajectòria de col·laboració amb les entitats socials, el què que ha fet possible articular diferents serveis i programes. No obstant, no tots els i les joves que han estat tutelats accedeixen a aquests programes; per aquest motiu, és necessària la coordinació i la complementarietat entre les entitats i l'Administració, així com l'articulació entre els serveis i entitats adreçades a joves i els serveis adreçats exclusivament a adults (Courtney, 2009), amb l'objectiu de la millora i enfortir l'acompanyament a persones extutelades.

Com és sabut, el fet de que una persona jove extutelada, al comptar amb la majoria d'edat, es vegi amb un menor acompanyament, sense una formació reglada finalitzada, ni una xarxa de suport significativa, sense una situació documental o administrativa regularitzada, (en els cas dels joves d'origen estranger), i amb poques possibilitats d'obtenir una plaça en les llars d'emancipació (entre d'altres factors), fa que molts siguin altament vulnerables a situacions de major risc. Tot i haver-hi recursos, un cop assoleixen la majoria d'edat, aquests no són tan nombrosos com en protecció, sent necessaris més recursos per afavorir que els pilars bàsics que necessita el jove, l'acompanyin en aquest procés de trànsit a la vida adulta i, per tant, autònoma. Sense aquest acompanyament intensiu alguns/es podrien veure's abocats a dormir al carrer, a situacions de consum i addiccions, o a participar d'accions delictives.

Fonamentació del projecte

Com indica l'informe de la FEPA², és necessari augmentar tots aquells recursos que evitin l'exclusió social d'aquests joves i fomentin la seva autonomia personal i social dels joves

¹ Informe Estadístic Mensual Direcció general d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA), Febrer 2020.

https://dretssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematicos/07infanciaadolescencia/dades_sistema_proteccio/2020_02_informe_DGAIA.pdf

² <https://www.fepa18.org/wp-content/uploads/2016/01/Estudi-extutelats-2015.pdf>

extutelats. En concordança amb la definició de l'*autonomia*, entesa com "la capacitat per plantar cara als reptes de la vida adulta participant de les xarxes socials i col·laborant en el seu establiment" (FEPA, 2009, p. 32), i tal i com assevera l'estudi de Ruiz i Torres (2015) sobre els factors protectors que ajuden els joves extutelats en la seva emancipació, és essencial, en primer lloc, prioritzar la inclusió dels joves en **ensenyaments reglats que els afavoreixi a introduir-se al mercat laboral**, més enllà dels 21 anys. Cal oferir oportunitats formatives adients a les competències i sortides laborals més demandades, amb formacions intenses certificades i professionalitzadores. Per altra banda, és clau generar **figures que siguin de referència i suport emocional per a ells/es**. Alguns estudis reporten que mantenir connexions actives amb adults referents pot tenir efectes positius en la seva transició cap a l'emancipació (Massinga i Pecora, 2004) i donar-los un sentit de "permanència" a les seves vides (Courtney, 2009). Fins i tot, tenir una relació de suport amb algun adult pot ajudar-los a tenir millors resultats laborals (Arnau i Gilligan, 2015). Així doncs, l'acompanyament tant de manera formal (amb professionals psicoterapeutes), com de manera més informal, (amb figures mentores), permet que la persona jove amplii el seu capital social i això l'enriqueix, a l'ampliar les seves expectatives vitals, integrar-se amb més garanties a la comunitat i augmentar les seves habilitats per afrontar amb més confiança, motivació, perseverança i esforç, el seu procés d'emancipació.

Per últim, és essencial impulsar accions socioeducatives que els faciliti **teixir una xarxa relacional de vincle**. En aquest sentit, el participar d'activitats culturals, de lleure o esportives amb altres persones de l'entorn, i especialment amb l'escut Barça al darrere, permet, a més, **trencar estigmes i prejudicis**, i ser un actor/actriu protagonista i implicat en la comunitat.

Àrea geogràfica del projecte

Catalunya. El projecte es focalitzarà a les províncies de Lleida i Barcelona, atenent a la concentració de població jove extutelada i a la mancança d'oferta de serveis d'acompanyament en aquest territori, però no descartarà la incorporació de joves d'altres províncies.

Població beneficiària

-**Beneficiaris/es directes:** 100 persones joves extutelades per any de projecte.

-**Beneficiaris indirectes:**

- Persones que col·laboren de forma voluntària (empleats i col·laboradors/es de FC Barcelona i Fundació La Caixa i socis), com a mentors/es o impartint tallers específics, com a mentors/formadors.

- Empresaris i treballadors/es de les empreses amb qui es relacionaran.

Detall de la població beneficiària:

El total de persones destinatàries del projecte seran **100 persones joves per any**.

El col·lectiu al que es pretén arribar és el de les **persones joves extutelades** - que han passat pel sistema de protecció de l'Administració pública- que tenen **entre 18 i 25 anys**.

Els i les joves estaran derivats per entitats del territori, que assegurin: la cobertura de les necessitats d'habitatge, manutenció i el seguiment per part d'un professional referent pel jove.

Dintre d'aquest col·lectiu trobarem tant joves locals com joves migrants.

Pel que fa als joves locals, són joves que provenen de famílies autòctones en situació de desestructuració familiar, amb manca de competències parentals amb dificultats per fer-se càrrec dels seus fills/es per motius diversos (addiccions, privats de llibertat, malalties de salut mental, etc.). En aquests casos, es va considerar que hi ha una situació de desprotecció de l'infant (maltractament, desemparament o alt risc) i, per tant, la tutela per part de l'Administració pública va ser la mesura més adient, amb l'objectiu últim de protegir-lo i vetllar pel seu interès superior.

En altres casos es tracta de joves que van migrar sols, encara essent menors d'edat, sense referents adults i que van ser acollits pel sistema públic de protecció a la infància. Aquests, que es troben sense referents adults estables, han d'iniciar un procés de formació bàsica (aprenentatge de la llengua, cultura del país d'acollida...) i professionalitzadora alhora, i una inserció laboral que a vegades, sense una voluntat per part de l'empresari, els pot deixar fora dels itineraris d'ocupabilitat, donat que els manca l'experiència demostrable i fins i tot en alguna cas excepcional, és qui inicia tots els tràmits documentals per regularitzar la seva situació

DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE

Descripció general

JOVES FUTUR+ té com a propòsit oferir suport a les persones joves que amb la majoria d'edat es troben amb una situació de major vulnerabilitat després d'estar sota la tutela de la DGAIA, donant-los les eines necessàries a nivell formatiu, laboral, psicosocial i emocional per aconseguir una autonomia personal plena, en absència d'una família o xarxa social de la qual no disposen.

Aquestes persones joves, aporten amb elles, fruit de la seva història de vida, una capacitat de resiliència que és bàsica per a la inserció laboral.

Des del **Joves Futur +**, els oferirem l'aprenentatge, els acompanyarem per a poder sostenir aquesta actitud resilient en el temps, superant les dificultats amb les que es van trobant, i seran **les mateixes empreses que participin del projecte les que els oferiran l'oportunitat d'allò que els manca per la seva joventut, l'experiència.**

El projecte té previst col·laborar amb entitats del món social que tenen llarga experiència en la gestió i suport a persones joves extutelades en els diferents àmbits: formatiu, laboral i psico-emocional.

Tanmateix, la proposta es planteja contribuir a la **desestigmatització del col·lectiu tant a través de la interacció i dels vincles** amb les persones mentores, i d'aquelles persones amb qui es relacionaran en els espais de feina, així com a través de les **diferents accions de sensibilització** que es generin.

El projecte contribueix de forma proactiva als Objectius de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides-Agenda 2030, incloent l'educació i formació de qualitat, la salut i benestar emocional, l'accés al l'esport i el lleure, la igualtat d'oportunitats, la lluita contra la pobresa i risc social, la promoció d'un treball digne, la creació de comunitats sostenibles, la igualtat de gènere, l'assoliment de pau i justícia i l'aliança d'entitats pel bé comú.

a. Objectius i resultats previstos

Objectiu general: Promoguda la inclusió social de joves extutelats a Catalunya.

Objectiu específic: Facilitada l'emancipació de **100 persones joves/any** a través de l'acompanyament personalitzat, formació sociolaboral i el suport psicosocial i emocional per un futur amb dignitat.

Resultats:

R1. Creada una xarxa d'entitats, empreses i persones a favor de les persones joves extutelades

R2. Les persones joves participants accedeixen al món laboral

R3. Ofert suport emocional i afectiu a les persones joves a partir de mentories i recolzament psicosocial.

b. Activitats principals

La Fundació FC Barcelona, en coordinació amb la DGAIA i l'ASJTET, organitzarà una convocatòria oberta per a que les diferents entitats que treballen amb persones joves extutelades facin una selecció de possibles participants (atenent als requisits determinats,) i en facin la derivació. Amb aquestes entitats, s'acordarà un pla de treball i seguiment per a que complementin la seva actuació amb els serveis que el projecte planteja, i, a partir d'una primera entrevista amb cada jove es pactarà, a través d'un document, el compromís d'aquest, en el què es definiran les responsabilitats i rols que assumeix amb la participació en el projecte.

Per tal de garantir la màxima qualitat en la intervenció, es durà a terme una selecció **d'entitats col·laboradores expertes**, que donin suport al projecte, sent la Fundació FC Barcelona la que dissenya, dirigeix i promou aquest projecte, amb el suport de la Fundació La Caixa.

A més, s'oferirà als empleats de la Fundació La Caixa i del FC Barcelona, així com als socis i col·laboradors del club la possibilitat de convertir-se en mentors de joves extutelats i **es crearà una xarxa d'empreses solidàries** que poden donar oportunitats laborals i de pràctiques als joves beneficiaris.

Fruït de l'aliança de la Fundació FC Barcelona amb els diferents agents, el projecte oferirà els següents àmbits d'actuació:

a) Formació intensiva

Aquest àmbit inclou la **formació intensiva (entre 4-6 mesos) amb una titulació** que els permeti trobar una feina, en un curt marge de temps.

Per tal de reforçar les habilitats i competències transversals que requereix un procés d'emancipació, s'organitzaran **tallers d'habilitats de la vida i tallers d'empleabilitat** els quals afavoreixen l'autonomia i la ocupació dels joves. Es realitzaran tallers per abordar qüestions com els hàbits, la organització, el treball en equip, l'esforç...etc. Algunes d'aquestes competències podran ser abordades des de la metodologia pròpia de la Fundació FC Barcelona que empra l'esport com eina per incentivar l'empleabilitat. A més, s'impartiran altres tallers que podran ser impulsats per persones en qualitat de mentors/es formadors/es, en aspectes com gestió d'economia personal i domèstica o empenedoria, entre d'altres.

b) Inserció laboral

Pel que fa a l'accés al món laboral, el projecte contempla la definició d'itineraris individualitzats amb cadascun dels joves, de la mà de la figura d'un tècnic d'inserció laboral que facilitarà la prospecció d'empreses candidates, i incentivarà la contractació (a llarg plaç) amb el disseny d'una guia de contractació i beneficis per les empreses.

En relació al jove, a partir d'unes primeres entrevistes de coneixement del jove, se'l prepararà per a que tingui més garanties d'èxit en el seu accés al món laboral (simulació d'experiències d'entrevistes, preparació del currículum...etc).

A més, l'acompanyament en aquest àmbit consistirà en la preselecció dels candidats en funció de dels perfils sol·licitats per les empreses i el seguiment dels candidats incorporats (per pràctiques o per feina).

c) Acompanyament psicosocial

Amb l'objectiu de millorar l'auto-percepció dels i de les joves, promoure la seva autonomia personal i proveir-los de suport emocional per enfortir la seva autoestima i confiança, i assegurar la implicació en el projecte, es pretén facilitar un espai d'acompanyament psicosocial individualitzat.

Amb aquesta finalitat, el projecte contempla, primerament, la detecció de les necessitats psicosocials dels joves participants a partir de sessions individuals amb els joves, de la mà d'una figura d'una persona psicòloga, i l'intercanvi de feedbacks amb l'entitat derivadora.

d) Mentoria

Per tal que el jove, compti amb noves figures de referència que ajudin a generar una nova xarxa relacional i de suport, afavoridora durant tot el procés d'emancipació, el projecte contempla assignar la figura de mentor/a a cadascun dels joves participants.

La figura de mentor/a implica fer un acompanyament, de forma voluntària, i individual a una persona jove extutelada, amb la supervisió i formació professional. El/la mentor/a esdevé una nova figura de confiança, i li permet donar suport per arrelar-se al territori i establir vincles afectius 1 a 1. A la mateixa vegada, pel mentor/a aquesta participació suposa una oportunitat per trencar prejudicis, sensibilitzar-se i entendre altres realitats i històries vitals de resiliència.

En el procés de mentoria és clau el compromís de la persona mentora i és important treballar i delimitar, en la prèvia, els rols i límits de cada part, per afavorir l'autonomia i no les relacions de dependència emocional. En aquest sentit, en un primer terme, el projecte contempla (en aquesta esfera), definir el perfil i rols de les persones mentores, realitzar una crida per a la participació d'empleats o socis de forma voluntària, la recollida d'interessos de les persones candidates, la selecció de les persones voluntàries i la formació de les persones mentores seleccionades.

Una vegada feta la selecció, s'establiran les parelles de mentors i mentorats, en funció de la idoneïtat que requereixin els perfils dels joves, i es farà supervisió i seguiment constant de cadascun dels tàndems.

Per últim, es preveu treballar en el pla de manteniment de les relacions entre els mentors i els joves, per a facilitar l'autonomia i l'establiment de relacions saludables.

c. Seguiment i avaluació (M&E)

Pel què fa al seguiment del projecte, a part de les eines pròpies de registre i sistematització de cadascuna de les activitats, es crearà un sistema de revisió i monitoreig global del projecte a partir de la constitució de taules de seguiment executiu i tècnic del projecte, on participaran el conjunt de les entitats col·laboradores, liderades per la Fundació FC Barcelona.

En paral·lel, per afavorir el seguiment del projecte, s'elaborarà un document comú de seguiment dels participants, de forma individualitzada, amb les entitats derivadores i col·laboradores (recurs formatiu, empresa receptora, persona mentora).

Gràcies a la recollida individualitzada de cadascun dels joves participants, s'elaborarà una memòria global amb els indicadors i les fites d'assoliment.

d. Comunicació:

El projecte contempla una vessant important de difusió i sensibilització. En aquest sentit, i entre d'altres, es preveuen:

- Jornades per a incentivar a empreses per esdevenir agent col·laborador i per a la reclutació (contractació laboral).
- Accions de sensibilització sobre la realitat i reptes que afronten les persones joves extutelades, per millorar la percepció del col·lectiu i evitar l'estigmatització.
- Acte públic de reconeixement als participants (joves, mentors/es i mentors/es formadors/es, empresaris i entitats col·laboradores) presentació de resultats i experiències d'èxit al Auditori FC Barcelona, i entrega de certificats.
- Publicacions a xarxes socials, premsa escrita, ràdios i televisions i mitjans propis.

e. Cronograma resum:

- .Creació de la llista d'empreses col·laboradores: D'abril a juny 2022
- .Selecció dels joves: Juliol-Setembre 2022
- .Inici del projecte: Setembre-October 2022